

el molón

camporrobles

Un lloc fortificat i inexpugnable

RUTA DELS
IBERS
VALÈNCIA

Qui eren els ibers?

Els ibers van habitar la façana oriental de la península ibèrica entre els segles VI i II abans de la nostra era. Els trets culturals dels ibers variaven d'un territori a un altre. Els qui van habitar a la zona valenciana van ser denominats edetans i contestans per alguns viatgers i geògrafs grecollatins.

Constituïen una societat jerarquitzada, governada per una elit que organitzava l'explotació del camp i controlava les relacions comercials des de ciutats fortificades. La vida quotidiana es desenvolupava en cases on no sols es cuinava, menjava i dormia, sinó que també s'hi duïen a terme activitats artesanals i metal·lúrgiques, i fins i tot cultes als avantpassats i les divinitats.

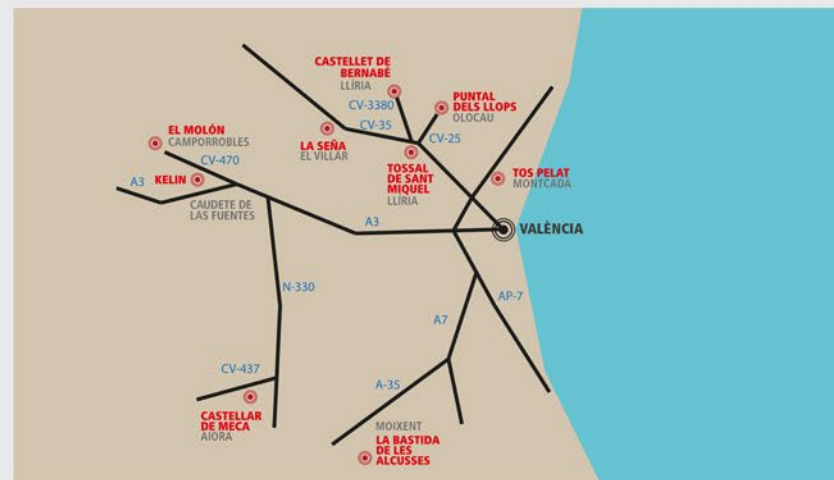

Arpa Patrimoni / UA

Arpa Patrimoni / UA

Jaciments de la ruta

Els ibers a Camporrobles

Com s'organitzava el poblat?

Les estructures preromanes actualment visibles corresponen a un moment que cal situar entre els segles IV i I aC. A la zona alta del poblat les vivendes es localitzaven a un costat i a l'altre d'un carrer central, mentre que en la més baixa s'ha documentat un edifici de grans dimensions i un possible espai de caràcter cultual, entorn d'una gran cisterna rupestre, on es localitzen diversos departaments adossats i parcialment integrats en la muralla, destinats a activitats de transformació i emmagatzematge, i hi destaca un trull. També hi hagué un xicotet barri a extramurs, al vessant sud. Els habitatges són de planta rectangular, construïdes amb sòcols de maçoneria i murs d'atovó, amb les seues portes obertes als carrers.

Fora del poblat es trobava el cementeri d'incineració, un ritual característic dels pobles ibèrics i celtibèrics, encara que els nounats s'inhumaven davall el sòl dels habitatges; en El Molón s'han trobat tres enterraments individuals i un doble. També s'ha identificat extramurs una coveta santuari, on la comunitat devia celebrar ritus religiosos i les festivitats.

Com es protegien?

Per a la seua millor defensa van utilitzar les vores rocoses i escarpades de la mola, encara que allí on el pendent és menys abrupte es va construir un potent sistema defensiu compost per una muralla, complementada amb dues torres a l'entrada principal per a carros, a l'oest, i per un gran bastió, precedit d'una torre, una avantmuralla i un fossat tallat en la roca en la part més accessible del turó, al nord-est.

Quins recursos posseïen?

A les zones planes van establir granges i terres de cultiu, al voltant d'un conjunt destacat de llacunes hui desaparegut, mentre que la muntanya i el bosc van ser utilitzats per a la ramaderia i l'obtenció de matèries primeres. Al poblat hi hagué una activitat metal·lúrgica important, que va generar una gran quantitat de residus de fosa. Un recurs valuós va ser l'aigua, com ho demostren les tres cisternes per a abastir els seus habitants, totes tallades en la roca. Dues d'aquestes estan dins del perímetre murallat i podien emmagatzemar fins a 245.000 litres, i la tercera se situa extramurs, al costat del camí d'accés, amb més de 20 m de profunditat.

El Molón va ser ocupat entre el segle VII i la segona meitat de l'I aC. El seu màxim apogeu el degué assolir a partir del segle IV, quan es fortifica amb defenses potents, i a partir d'aquell moment es configura com un xicotet oppidum que jerarquitzava el territori circumdant, ocupant una posició privilegiada a la zona de frontera entre els pobles ibers, al sud, i els celtibers, al nord. Durant l'època romana el lloc degué ser freqüentat, i reocupat durant l'Alta Edat Mitjana (segles VIII-X dC), quan alberga un assentament islàmic d'una certa entitat.

Descobreix el jaciment

És un poblat inexpugnable, en el qual les defenses naturals es van complementar amb la construcció de fortificacions potents. Tota l'organització urbana del poblat es va adaptar al recinte murallat, i moltes edificacions es van construir adossades a la muralla, amb les seues portes cap als carrers o espais oberts interiors.

El camí condueix a la porta principal (1); es conserven les rodades dels carros ibèrics en la roca, els entallaments on s'obrien les portes del poblat i les restes de dues torres de flanqueig (2), actualment desmantellades. A la part nord es conserva, al llarg de més de 100 m, un tram de muralla (3) magníficament conservat, construït amb carreus rectangulars de calcària toscament escairats, que hauria estat rematat amb atovons. Diverses obres defensives, entre les quals destaca una torrada (4) i un fossat (5), protegien l'extrem nord-est del poblat, on s'obrien un portell (6) i una poterna (7).

En l'interior, i immediat a aquesta zona, trobareu un barri complet on destaca un gran habitatge amb diverses estances que ocupen la zona central, al costat d'una de les tres cisternes rupestres del poblat (8), a més d'un espai de culte, un xicotet trull i àrees d'emmagatzematge.

Com arribar a

el molón

Des de l'aparcament:
30 minuts d'ascensió a peu
1,5 km de longitud
100 m de desnivell

Des de Camporrobles:
45 minuts a peu
3,1 km de longitud
90 m de desnivell

El Molón, amb els seus 1.124 m d'altitud, és el cim sud de la serra de Mira, allí on la Serrania de Conca conflueix amb l'altiplà que dona forma a la comarca d'Utiel-Requena, pròxim a la profunda entalladura que formen les falçs del riu Cabriol.

El turó, una gran mola de forma allargada, domina un paisatge amplíssim, entre les províncies de Conca i València. Al nord, la muntanya, boscosa, agrest i ramadera; al sud, el camp de cereals i la vinya, cultivades des de l'antiguitat, entorn de la zona de llacuna de Camporrobles, actualment dessecada.

CAMPORROBLES

CV-470

PARC NATURAL
CHERA - SOT DE CHERA

UTIEL

REQUENA

A-3

VALÈNCIA

PARC NATURAL
HOCES DEL CABRIEL

VISITES GUIADES

Reserva prèvia

962 181 006
camporrobles.ayuntamiento@cv.gva.es
web.ua.es/elmolon

Ajuntament de Camporrobles

C/ Hernández Zazo, 2
962 181 006
www.camporrobles.es

Museu de Prehistòria de València

C/ Corona, 36. València
963 883 579
www.museuprehistoriavalencia.es

